

Position-paper NVVK voor het Rondetafel-gesprek 'Bewind'

Donderdag 21 maart 2024, 10.00 tot 13.00 uur

Over de NVVK

De NVVK is in 1932 opgericht om woekerrentes tegen te gaan en met sociaal krediet mensen te helpen. Het is de grootste branchevereniging voor financiële hulpverlening. [Bekijk ons werkveld.](#)

Hoofdboodschap

Zowel gemeenten als bewindvoerders hebben te weinig middelen om mensen in bewind structureel uit de schulden te helpen. Er is regelgeving die hindert en van eerlijke beprijzing is geen sprake.

Daarnaast verdient de samenwerking tussen beide partijen meer inzet en aandacht. In gemeenten waar dit goed gebeurt zien we versnelde uitstroom uit bewind en uit schulden. De inwoners in deze gemeenten zijn sneller zelfredzaam.

Beschermingsbewind: noodzakelijk vanwege ons complexe financiële systeem

Wij staan voor betrouwbare dienstverlening voor de kwetsbare inwoner tegen een eerlijke beprijzing. Een inwoner moet, zo kort als kan en zo lang als nodig, kunnen rekenen op professionele begeleiding.

Beschermingsbewind is een voorziening waarbij het vermogen, van kwetsbare volwassenen die (tijdelijk) niet goed in staat zijn om voor zichzelf op te komen, wordt beschermd. In Nederland zijn op dit moment rond de 273.000 lopende bewinden, waarvan 63.500 vanwege schulden. NVVK-leden hebben zo'n 23.000 dossiers in beheer.

Door de schrijnende misstanden, die iedereen kent, bestaat de indruk dat er veel mis is in deze branche. Ook wij vinden: elk incident is er een teveel. Inwoners, die hun volledige financiële situatie in handen leggen van een beschermingsbewindvoerder verdienen ook bescherming tegen oplichting en fouten door die bewindvoerder. Daarom is er streng toezicht door de rechtbank. Gelukkig zien wij dat er ook heel veel goed gaat.

Volgens de NVVK is bewind een onlosmakelijk onderdeel van de keten van oplossingen die geldzorgen bij inwoners wegnemen of verlichten. Wij zien bij onze leden, die bewindvoering uitvoeren, dat als de kwaliteit en veiligheid op de juiste manier zijn ingericht:

- het bewind inwoners (schulden)rust geeft;
- dat hun financiële situatie sneller stabiel wordt;
- en dat schulden niet verder oplopen.

Nederland is op financieel gebied en door digitalisering voor een aantal inwoners erg complex. De complexiteit treft vooral mensen met lagere inkomens, die daardoor noodgedwongen van veel verschillende voorzieningen gebruik moeten maken. Schulden zorgen voor stress.

Psychische en lichamelijke problemen van tijdelijke of van meer permanente aard zorgen ervoor dat het overzicht verdwijnt. Voor deze inwoners speelt de professionele bewindvoerder een onmisbare rol.

Maak meer onderling contact mogelijk

De gemeente heeft de belangrijke taak om de inwoner met schulden te helpen. Ook de inwoner die onder bewind staat. De bewindvoerder krijgt van de rechter niet de opdracht noch de vergoeding om de schulden op te lossen. Hij moet er wel voor zorgen dat de inwoner, als die kans er is, hulp krijgt bij zijn schulden.

Het probleem is: gemeenten dragen vaak de kosten voor het bewind van inwoners. Ze weten dus precies wie er bewind krijgt, en ook of dit bewind is vanwege schulden. Maar door privacyregels heeft de gemeentelijke afdeling Schuldhulpverlening er meestal geen zicht op welke inwoners bewind vanwege schulden hebben. Dat is onacceptabel. Die gegevensuitwisseling moet mogelijk zijn, wat ons betreft. Eventueel door nieuwe wetgeving. De juiste plek van bewind in de keten van financiële hulpverlening is erg belangrijk en heeft meer aandacht nodig.

Bezoekadres:

Koningin Wilhelminalaan 5
3527 LA Utrecht

 www.nvvk.nl

 info@nvvk.nl

 085 - 489 57 40

 KvK nr 405 31 381

ING Bank

NL90INGB0001086546

De NVVK heeft daarom samen met de andere brancheverenigingen en de VNG een modelconvenant ontwikkeld. In zo'n convenant - wat gemeenten met lokale bewindvoerders afsluiten - worden afspraken gemaakt over samenwerking op het gebied van schulden en voor het werken aan zelfredzaamheid. Dat is van groot belang. Bij gemeenten waar dit gebeurt zien we een snellere uitstroom uit bewind. Helaas werken nog niet alle gemeenten met een convenant.

Onze reactie op de nota van het voormalig Kamerlid Kat

Minister Weerwind heeft door de motie van het Kamerlid Kent (SP) toegezegd een onderzoek in te stellen naar het stelsel van bewind en naar de aanbevelingen in de initiatiefnota van voormalig Kamerlid Kat 'Meer tijd, aandacht en bescherming bij bewind'. Wij hebben onze medewerking bij dit onderzoek toegezegd.

Hieronder geven we onze visie weer op een aantal punten uit de nota van mevrouw Kat.

1. Geen wettelijke grondslag voor schuldenbewind wegens verkwisting of het hebben van problematische schulden.

Schuldenbewind is bewind dat voor een tijdelijke duur wordt uitgesproken (maximaal 5 jaar of korter, als de schulden eerder zijn opgelost). Een plan van aanpak is verplicht voor het oplossen van de schulden. Een bewind op grond van psychische toestand heeft deze voorwaarden niet. Er maken 63.500 mensen gebruik van bewind met de grondslag schulden. Het voorziet dus in een grote behoefte. Daarom werd deze grondslag ook indertijd aan de wet toegevoegd. Stoppen met deze grondslag roept onmiddellijk de vraag op wat het alternatief wordt. Het beeld bij onze leden is dat een groot deel van deze inwoners niet voldoende geholpen is met alleen budgetbeheer.

2. Aantal dossiers terugbrengen naar 40/50.

Een goed voorstel, dat wel gevolgen moet hebben voor de beloningsstructuur. Een caseload van 50 zaken betekent jaarlijks ongeveer 38 uur per dossier. Op dit moment wordt voor een regulier dossier 17 uur gerekend. Dat is te weinig, zo is inmiddels door zowel de Rechtspraak als bewindvoerders bevestigd. De Rechtspraak houdt zelf een richtlijn aan van 60/70 dossiers per fulltime bewindvoerder. In een eerdere brief aan de minister hebben wij dit ook als een passend aantal dossiers geadviseerd. Daar staan wij nog altijd achter, mits het takenpakket van de bewindvoerder gelijk blijft en de beloning passend wordt voor dit aantal.

3. Er komt een ijkmoment met halfjaarlijkse evaluatie van het plan van aanpak.

Nu wordt bij aanvang van het bewind een plan van aanpak opgesteld. Bij de jaarlijkse rekening en verantwoording wordt het plan getoetst door de Rechtspraak. Als er aanpassingen nodig zijn moet het plan direct worden aangepast. Wij vinden de plicht 'elk half jaar opnieuw een plan van aanpak' een onnodige administratieve lastenverzwaren voor zowel de bewindvoerder als voor de rechtbank. Die tijd kan beter aan de cliënt zelf worden besteed.

4. Het takenpakket en de manier van beheer van «dossiers» wordt dusdanig aangepast dat de persoon «onderbewindgestelde» weer centraal komt te staan. Hierbij is er nadrukkelijk aandacht voor zelfredzaamheid voor de persoon onder bewind maar ook opleiding in sociale vaardigheden van de bewindvoerder.

De cliënt staat volgens ons al centraal. De taak van een bewindvoerder is de cliënt te beschermen en te geven waar hij/zij recht op heeft. Een goede bewindvoerder kijkt daarnaast altijd naar wat een cliënt wel kan en begeleidt hem zoveel als mogelijk naar zelfredzaamheid. Wat meer aandacht verdient: naast de bewindvoerder zijn hiervoor ook professionals van/namens de gemeente aan zet. Een aantal digitale programma's die dienen ter ondersteuning van dit traject bereiken goede resultaten.

5. Strengere en meer ingekaderde scholingseisen, onafhankelijk van de branchevereniging. In samenspraak met de gemeenten wordt de opleiding en bijscholing van bewindvoerders aangepast. Ook hier komt meer aandacht voor andere zaken dan puur financieel.

Dit vinden we een goed voorstel. De meeste incidenten vinden plaats door fouten van bewindvoerders, niet door fraude. Het is belangrijk om gerichte opleidingen te volgen. Het toezicht moet naar onze mening bij het Landelijk Kwaliteitsbureau CBM ([LK CBM](#)) liggen, centraal georganiseerd. Het is niet nodig om dit bij de elke afzonderlijke gemeente te beleggen.

6. *Er komt een Fastlane voor bewindvoerders, waarin zij prioriteit krijgen in het regelen van zaken voor hun cliënten. Dit wordt ook opgenomen in de Rijksincassovisie.*

Als er een snellere oplossing voor administratieve processen kan komen is er meer tijd voor cliënten.

Daar zijn wij uiteraard voor. Tegelijk zien wij dat veel organisaties al bewindvoerdersportalen en directe toegang hebben ingeregeld.

7. *Vanaf 2028 bestaan er geen organisaties meer met een winsttoogmerk voor bewindvoering.*

Het winsttoogmerk lijkt geen belangrijke oorzaak van de misstanden die er zijn. Eerder maken wij ons zorgen over de erg kleine en dus kwetsbare organisaties met slechts 1 bewindvoerder. Hoe is de vervanging van deze bewindvoerder geregeld, wie controleert de betalingen, wie behandelt de klachten, wie ziet toe op de kwaliteit? Belangrijk vinden wij dat controles op betalingen plaatsvinden via het '4 ogen principe', gecombineerd met zaken als gewaarmerkte rekeningnummers en een signaleringsfunctie van de bank bij afwijkende of opvallende betalingen.

8. *Er komt een landelijk convenant keurmerk bewindvoerder.*

Het LK CBM controleert jaarlijks elke bewindvoerder en elk kantoor en eraan verbonden bestuurders. Een accountantscontrole is verplicht, de opleidingen worden getoetst en er moet een geheimhoudings- en integriteitsverklaring worden getekend door alle werknemers. Als daar een keurmerk voor komt, voegt dat niets toe aan de huidige werkwijze. In plaats van slechts vinkjes zetten streven we met ons NVVK Kwaliteitskader juist naar een lerende organisatie die inzet op kwaliteitsverbetering.

9. *Samen met de VNG onderzoekt de minister hoe zo snel als mogelijk elke gemeente een (klachten)loket met een regisseur heeft, waarbij aandacht is voor zowel vragen en klachten alsmede coördinatie van het plan van aanpak van de onderbewindgestelde en de schuldeaanpak.*

Toezicht en klachtenbehandeling worden nu uitgevoerd door de rechtbank. Aangezien zij ook het bewind uitspreken en inzicht hebben in de dossiers zijn wij van mening dat het daar ook op de beste plek is. Niet iedereen die onder bewind staat heeft contacten bij de gemeente. Een loket daar is dan een onnodig extra loket. Gemeenten kunnen klachten of misstanden wel delen met de rechtbank en inwoners ook helpen (bijv. door middel van Brievenbrigades) bij het opstellen van klachten. Het is daarnaast belangrijk dat sociaal raadslieden of het juridisch loket inwoners helpen bij het indienen van klachten.

De rechtbank zou wel meer toegankelijk kunnen worden bij het behandelen van een klacht. Nu moet dat veelal verplicht op papier. Dat past niet altijd bij de doelgroep van mensen onder bewind.

10. *Bij schorsing en/of ontslag van een bewindvoerder ontvangt de onderbewindgestelde een pauzeknop om schuldeisers op afstand te houden.*

Dit vinden we een goed idee. We denken dat de pauzeknop door de gemeente ingezet moet kunnen worden.

11. *Rechterlijk toezicht wordt uitgebreid met actueel toezicht waarbij een controle op afwijkende of ongebruikelijke overboekingen steekproefsgewijs mogelijk wordt gemaakt.*

Als dit mogelijk is, is dat een goede oplossing om fraude tijdig op te sporen en tegen te gaan.

12. *Er komt een openbaar register waarbij ingezien kan worden wie er aangesteld kan worden als bewindvoerder, welke overige functies een bewindvoerder heeft, welke schorsingen er hebben plaatsgevonden alsook waarschuwingen en wie er ontslagen is.*

Wij zijn voor een openbaar register waarin de door het LK erkende bewindvoerders vindbaar zijn. Dit is ook nuttig voor schuldeisers en gemeenten. Maar een schorsing kan ook bij ziekte of pensioen plaatsvinden. Onnodige onrust moet voorkomen worden, dus het heeft niet onze voorkeur om dat standaard op te nemen in dit register.

13. *Een ontslagen bewindvoerder is niet meer benoembaar en schorsing betekent een 'cliëntenstop'.*

Ontslag of schorsing hoeft niet altijd te betekenen dat er slecht werk is geleverd. Soms is iemand ziek of met pensioen gegaan of past een andere bewindvoerder beter bij een cliënt. Wel vinden wij het belangrijk dat als de bewindvoerder vanwege oplichting of fraude ontslagen is hij niet meer aan het werk kan in de financiële dienstverlening. Nu komt het helaas nog voor dat men na ontslag doorgaat als inkomensbeheerder of budgetbeheerder. Op die beroepen is geen enkel toezicht als de organisatie niet is aangesloten bij een branchevereniging. Dat is onwenselijk.